

Et historisk supplement om norske offiserer og æresordet

Får jeg legge til noen ord i forbindelse med det Albert Gleinsvik skriver i Morgenbladet om offiserene og æresordet.

Av John Sand

4/1.34

At det var general Ruges mening at æresordet skulle holdes - også av vernepliktige - fremgår av telegram av 5/8 1940 fra Forsvarets Overkommando til den norske legasjon i Stockholm. I telegrammet heter det: «Send foreløpig ikke nordover betal eller vernepliktige, som har måttet love ikke å delta i krigshandlinger mot Tyskland.» (se militære rapport-s: 171-172. Jfr. også Rettstidende for 1948 s. 300.

Mot æresord

En krigsfanger som er frigitt mot æresord bestemmer Haag- konvensjonens Landkrigsreglement, art. 10 at «i sådanne tilfelle er de ved sin personlige ære forpliktet til samvittighetsfullt å oppfylle, såvel overfor sin egen regjering som overfor den regjering som har tatt dem tilfange de forpliktelser, som de måtte ha inngått. I slike tilfelle er deres egen regjering forpliktet til hverken å fordre eller motta noen tjeneste, som strider mot det givne ord.» (Min underskrift) Art. 12 i samme konvensjon bestemmer at «en krigsfange som er frigitt på æresord og atter gripes under våpen, taper retten til å behandles som krigsfange.» Landkrigsreglementet er inntatt i Lovtidende for 1916.

I samsvar

I «Fra Krigens Folkerett» hevder advokat Ole T. Røed at en okkupert «må ha adgang til å sikre seg mot underjordiske militære organisasjoner ved å ta i bruk armé offiserene blant den okkuperte befolkning.» Han opplyser også at både offiserer som har vært løslatt og på ny delt

i krigshandlinger og faller i okkuperens makt og «andre offiserer som overhodet ikke har deltatt i krigshandlinger kan tas i forvaring. Det er i virkeligheten dette som ble gjort med de norske offiserer» (høsten 1943). Herr Gleinsviks opplysning om at England ikke ønsket at «origaden» ble satt inn i strid, er ny og interessant. Det var sikkert av samme årsak at norske eksilmyndigheter ikke fikk lov til å pakke ut fem Curvis jagerfly som var kjøpt i USA. «De måtte returneres utpakket til Canada» Beretter Trygve Lie i «Med England i lidlinjen» s. 57.

Vinjesvingen

Major Gleinsvik kommer også inn på de berømtelige kamper i Vinjesvingen. Lagmann Erik Solem hevdet i en artikkel i Morgenbladet 13/10 1948, at den strid som pågikk i Vinjesvingen var partisaner. Lagmannen begrunnet sitt syn med at «I.R. 3 hadde kapitulert, og at de som samledes i Vinjesvingen var en flokk frivillige.» Den militære UK fastslår også i sin rapport s. 83 at «Det som hendte i Vinjesvingen må bedømmes ut fra det det var, en partisaner kamp av frivillige.» På bakgrunn av en uttalelse av den amerikanske aktor ved Nürnbergdomstolen, general Taylor, finner jeg UK og Solems standpunkt merkelig. Aftenposten 25/2 1948 s. 6 refererer generalens uttalelse: «General Taylor så at retten avsa kjennelse for at partisaner ikke beskyttes av internasjonal lov. Generalen uttalte videre at «domstolen traff en meget veloverveiet beslutning og at avgjørelsen var klippefast.» Aftenposten 20/2 1948 (morgenr.) bringer et referat fra Rendulic-saken. Her omtales det at «Tilfange-tatte tyske soldater var ofte utsatt for tortur og ble drept» og en tysk partisaner heter det at «disse blodige grupper hadde ikke krav på å bli behandlet som krigsfanger.»

«Kjære herr Gleinsvik, som er fagmann i slike spørsmål, kunne komme med en liten kommentar?»

99 Etter min mening er Morgenbladet en uredd avis som ikke lefler for sine lesere, men sier tingene akkurat slik de er - og holder redelighetens fane høyt!

Walter Fyrst Pensjonist 99

Filharmoniskes holdninger undergraver frihetsbegrepet

En av verdens største pianister Vladimir Ashkenazy, som tidligere har gjestet Norge flere ganger, vil gjerne igjen opptre sammen med Filharmonisk Selskaps orkester.

Av Walter Fyrst

Filharmoniske sier at hans honorar er for høyt. Ashkenazy svarer at det er en helt annen grunn til avslaget: orkesterets faste dirigent er russ, som han selv. Men i motsetning til Ashkenazy som har stått seg ned i Vesten, er dirigenten bosatt i Sovjet og som hele det russiske folk slave under systemets åndelige (og fysiske) terror.

Ikke lov!

Ashkenazy tilbyr seg å spille i Oslo uten honorar - antagelig

for å belyse forholdene. Men fordi Ashkenazy h emigrert fra Sovjet-terroren, h den russiske dirigenten ikke h av Sovjet (!) å dirigere et orke ter i Norge som tillater Ashk nazy å opptre som solist. Russerne har til overmål gje nom NRK's Moskva-korrespo dent Hans Wilhelm Steinfel forsket i partise opinionen Norge ved å ynke dirigenten (skape en misforstått medlide het med ham.

Hånsord

Filharmonisk Selskap i Oslo som åpenbart ikke har sans f nasjonal holdning, lystrer ordn fra Sovjet og sier nei til Ashk nazy som ikke vil være slave! «Kanskje nok med det Selskape styreformann - herr Henrichst - tillater seg å uttale seg etter Ashkenazy og uttaler c fentlig at verdens-pianisten « barnslig».

Det er med slike holdning man på ny undergraver frihet begrepet.

Noen burde ha fortalt Terje Baalsrud at han har hatt

Terje Baalsrud bekjenner i Morgenbladet at han ikke har hatt en seriøs debatt om Elverumsfullmakt, kapitulasjon og frivillig krigsdeltagelse. Han sier at han har fått en seriøs debatt med John Sand.

Noen burde da ha forklart ham at han burde beinne seg. Baalsrud angriper meg for at jeg har trukket en logisk konklusjon av en debatt der John Sand har lagt frem så overbevisende belegg for sine anførsler at konklusjonene egentlig har gitt seg selv. Jeg tror meg bare å si, som gammel skolemann, at en samling av dette materiale ville ha betydelig interesse for undersiden i den i dag høytalede.

Baalsrud og andre har hatt en seriøs debatt om Elverumsfullmakt, kapitulasjon og frivillig krigsdeltagelse. Han sier at han har fått en seriøs debatt med John Sand. Vel, jeg vil ikke være med på å trekke diskusjonen ned på det planet Baalsrud inviterer til. Det er ikke forbudt å tro på myter.

Heavytningen til Deutsche Zeitung in Norwegen 10. Juni 1940 er interessant, men også avslørende. Som redaktør, har Baalsrud vite at et blad blir gjort ferdig minst én dag før bladet blir trykket.

Forsvrig er det ingen som har ment at nordmenn i fremmede styrker drev privat krigføring.

Arne Starna

Arne Starna

Arne Starna